

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Факультет геології, географії, рекреації і туризму
Спеціальність: 014.07. Середня освіта (Географія)
Освітньо-професійна програма: «Географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота»
Семестр: II
Форма навчання: денна
Рівень вищої освіти: магістр
Навчальна дисципліна: «Геоурбаністика»

Контрольна робота № 1
ВСЬОГО 20 балів

П. І. Б. студента _____ Група _____
Одержана кількість балів _____ Підпис викладача _____

I. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ (всього 10 балів):

1. Оберіть НЕправильне твердження про геоурбаністику:

- а) сучасна геоурбаністика виникла на базі географії міст
- б) геоурбаністика відноситься до суспільно-географічних наук
- в) геоурбаністика вивчає просторову організацію (планування), еволюцію і функціонування міських систем різного рівня на базі поглиблення процесу урбанізації
- г) географія міст та геоурбаністика – це різні назви однієї ж самої науки

2. Оберіть НЕправильне твердження про співвідношення географії міст та геоурбаністики:

- а) перехід від географії міст до геоурбаністики в зарубіжній літературі стався в 1930-1950-х роках, а у вітчизняній географії – в 1960-1970-х роках
- б) в геоурбаністиці основним об'єктом дослідження виступають міста, а в географії міст – міські системи різного ієрархічного рівня
- в) в геоурбаністиці, на відміну від географії міст, базою для розуміння еволюції і функціонування міських систем є процес урбанізації
- г) в геоурбаністиці, на відміну від географії міст, місто перестає вивчатися автономно – як точковий об'єкт, оскільки вплив міста поширюється за межі своїх кордонів, «розповзається» по території з утворенням складних постміських форм урбанізованого розселення (агломерацій, урбанізованих районів, мегалополісів)

3. Найбільш поширеним критерієм виділення міст у світі є:

- а) чисельність населення
- б) щільність населення або забудови
- в) переважаючий тип зайнятості населення
- г) адміністративний критерій

4. В Україні містом є населений пункт з чисельністю населення понад:

- а) 50 тисяч осіб
- б) 1 тисячу осіб
- в) 10 тисяч осіб
- г) 20 тисяч осіб

5. Які функції НЕ виконує місто:

- а) промислові
- б) релігійні
- в) транспортні
- г) сільськогосподарські
- д) наукові
- е) освітні
- ж) військові
- з) рекреаційні

6. Виділяють різні підходи до визначення міста. Згідно якого підходу містоутворюючою соціальною ознакою є значна чисельність населення?

- а) соціально-психологічний підхід
- б) демографічний підхід
- в) територіально-розселенський підхід

- г) містобудівний підхід
- д) соціально-побутовий підхід
- е) соціально-економічний підхід
- ж) політичний підхід

7. Виділяють різні підходи до визначення міста. Згідно якого підходу містом є поселення з розвиненими комунальною, побутовою, соціально-культурною сферами?

- а) соціально-психологічний підхід
- б) демографічний підхід
- в) територіально-розселенський підхід
- г) містобудівний підхід
- д) соціально-побутовий підхід
- е) соціально-економічний підхід
- ж) політичний підхід

8. Виділяють різні підходи до визначення міста. Згідно якого підходу найважливішою відмінною рисою міста є його несільськогосподарська спеціалізація?

- а) соціально-психологічний підхід
- б) демографічний підхід
- в) територіально-розселенський підхід
- г) містобудівний підхід
- д) соціально-побутовий підхід
- е) соціально-економічний підхід
- ж) політичний підхід

9. Виділяють різні підходи до визначення міста. Згідно якого підходу головною ознакою міста є так званий міський спосіб життя?

- а) соціально-психологічний підхід
- б) демографічний підхід
- в) територіально-розселенський підхід
- г) містобудівний підхід
- д) соціально-побутовий підхід
- е) соціально-економічний підхід
- ж) політичний підхід

10. Виділяють різні підходи до визначення міста. Згідно якого підходу містом слід вважати поселення, яке виконує роль центру навколишньої території, ядра локальної системи розселення?

- а) соціально-психологічний підхід
- б) демографічний підхід
- в) територіально-розселенський підхід
- г) містобудівний підхід
- д) соціально-побутовий підхід
- е) соціально-економічний підхід
- ж) політичний підхід

11. Виділяють різні підходи до визначення міста. Згідно якого підходу містом виступає поселення з характерними (міськими) плануванням і забудовою?

- а) соціально-психологічний підхід
- б) демографічний підхід
- в) територіально-розселенський підхід
- г) містобудівний підхід
- д) соціально-побутовий підхід
- е) соціально-економічний підхід
- ж) політичний підхід

12. Який критерій НЕ враховують при визначенні міста в Україні?

- а) чисельність населення
- б) переважаючий тип зайнятості населення
- в) юридичні критерії
- г) щільність населення або забудови

13. В багатьох країнах основним критерієм для надання населеному пункту статусу міста слугує чисельність населення. Критерій чисельності населення міста в різних країнах коливається в дуже широкому діапазоні – від 200 жителів в Ісландії, Швеції, Норвегії до 50000 – в Японії. Яку чисельність населення повинні мати міста, згідно з рекомендаціями ООН?

- а) понад 1000 осіб
- б) понад 5000 осіб
- в) понад 10000 осіб
- г) понад 20000 осіб

14. Установіть тип архітектурно-планувальної структури сучасних міст за його характеристикою: «забудова сільського типу з хатинами і городами, поселення-нетрі»:

- а) північноамериканський
- б) латиноамериканський
- в) західноєвропейський
- г) східноєвропейський
- д) східноазійський
- е) індійський
- ж) арабський
- з) африканський

15. Установіть тип архітектурно-планувальної структури сучасних міст за його характеристикою: «історичний центр, типова забудова спальних районів радянського періоду, повсюдні вкраплення хаотичної й неупорядкованої забудови хмарочосами новітнього часу»:

- а) північноамериканський
- б) латиноамериканський
- в) західноєвропейський
- г) східноєвропейський
- д) східноазійський
- е) індійський
- ж) арабський
- з) африканський

16. Установіть тип архітектурно-планувальної структури сучасних міст за його характеристикою: «накопичення хмарочосів у центральному діловому районі; котеджна малоповерхова забудова з ґратчастою структурою і прямокутною мережею вулиць навколо, значні площі субурбій»:

- а) північноамериканський
- б) латиноамериканський
- в) західноєвропейський
- г) східноєвропейський
- д) східноазійський
- е) індійський
- ж) арабський
- з) африканський

17. Установіть тип архітектурно-планувальної структури сучасних міст за його характеристикою: «поєднання старих традиційних мікрорайонів з розподілом кварталів за кастовим принципом, європейських кварталів періоду колоніалізму, сучасних кварталів багатоповерхової забудови, периферійна зона нетрів»:

- а) північноамериканський
- б) латиноамериканський
- в) західноєвропейський
- г) східноєвропейський
- д) східноазійський
- е) індійський
- ж) арабський
- з) африканський

18. Установіть модель територіальної структури міста за її характеристикою: «функціональні зони міста мають вигляд лінійних радіальних секторів, що розходяться від центрального ділового району. Основним чинником, що визначає подібне розташування різних

функціональних зон міста, є структура транспортної системи (близькість до провідних радіальних магістралей)»:

- а) багатоядерна Ч. Харріса, Е. Ульмана
- б) секторна Х. Хойта
- в) концентрична Е. Барджеса
- г) немає правильної відповіді

19. Установіть модель територіальної структури міста за її характеристикою: «місто не має одного яскраво вираженого центрального ділового центру, а характеризується наявністю кількох провідних фокусів ділової активності. Житлові квартали та пов'язані з ними підприємства обслуговування розташовуються навколо кількох ділових центрів»:

- а) багатоядерна Ч. Харріса, Е. Ульмана
- б) секторна Х. Хойта
- в) концентрична Е. Барджеса
- г) немає правильної відповіді

20. Установіть модель територіальної структури міста за її характеристикою: «функціональні зони міста мають вигляд концентричних кіл навколо центрального ділового району. Основним чинником, що визначає подібне розташування різних функціональних зон міста, є ціна на землю, яка знижується від центру до периферії через зменшення транспортної доступності та відповідного збільшення транспортних витрат при переміщенні жителів, товарів, ресурсів тощо»:

- а) багатоядерна Ч. Харріса, Е. Ульмана
- б) секторна Х. Хойта
- в) концентрична Е. Барджеса
- г) немає правильної відповіді

21. Визначте системну властивість міста за її характеристикою: «кожне місто складається з великої кількості складових елементів і підсистем»:

- а) динамічність
- б) функціональність
- в) структурність
- г) відкритість
- д) ієрархічність
- е) взаємопов'язаність
- ж) територіальність
- з) емерджентність
- і) цілісність
- к) керованість
- л) еволюційність
- м) стійкість

22. Визначте системну властивість міста за її характеристикою: «кожне місто має тісні зв'язки і відношення між складовими його елементами і підсистемами»:

- а) динамічність
- б) функціональність
- в) структурність
- г) відкритість
- д) ієрархічність
- е) взаємопов'язаність
- ж) територіальність
- з) емерджентність
- і) цілісність
- к) керованість
- л) еволюційність
- м) стійкість

23. Визначте системну властивість міста за її характеристикою: «для кожного міста характерні виникнення, становлення і розвиток; зміна його властивостей під впливом різних факторів (як зовнішніх, так і внутрішніх). В результаті можуть змінюватися функції міста, його структура,

ієрархія. У певні моменти зміни можуть бути істотними та незворотніми, в результаті чого місто переходить з одного стану до іншого»:

- а) динамічність
- б) функціональність
- в) структурність
- г) відкритість
- д) ієрархічність
- е) взаємопов'язаність
- ж) територіальність
- з) емерджентність
- і) цілісність
- к) керованість
- л) еволюційність
- м) стійкість

24. Визначте системну властивість міста за її характеристикою: «кожне місто має зовнішню чи внутрішню систему управління»:

- а) динамічність
- б) функціональність
- в) структурність
- г) відкритість
- д) ієрархічність
- е) взаємопов'язаність
- ж) територіальність
- з) емерджентність
- і) цілісність
- к) керованість
- л) еволюційність
- м) стійкість

25. Визначте системну властивість міста за її характеристикою: «кожне місто являє собою не просту механічну сукупність складових елементів і підсистем, а їх цілісність, що має нові якості, яких не мали складові його елементи і підсистеми окремо»:

- а) динамічність
- б) функціональність
- в) структурність
- г) відкритість
- д) ієрархічність
- е) взаємопов'язаність
- ж) територіальність
- з) емерджентність
- і) цілісність
- к) керованість
- л) еволюційність
- м) стійкість

26. Визначте підсистему міста за її характеристикою: «міське господарство, від якого залежить життєзабезпечення міста (житлово-комунальне господарство, транспорт, водо-, електро-, газо-теплопостачання, каналізація й санітарне очищення міста, торгівля та громадське харчування, ремонт, побутове обслуговування, екологічна інфраструктура тощо)»:

- а) містосередовищна підсистема
- б) населення
- в) містоутворювальна підсистема
- г) містообслуговуюча підсистема
- д) соціальна підсистема

27. Визначте підсистему міста за її характеристикою: «це підприємства промисловості, транспорту, будівництва та інші, що визначають спеціалізацію міста та його місце в територіальному поділі праці»:

- а) містосередовищна підсистема

- б) населення
- в) містоутворювальна підсистема
- г) містообслуговуюча підсистема
- д) соціальна підсистема

28. Розчленовування міста на територіальні елементи (функціональні зони), їх взаємне розміщення, сусідство, підпорядкованість, взаємозв'язки, що визначає організацію життєдіяльності населення в міському просторі, – це

- а) зонінг
- б) територіальна структура міста
- в) функціональне зонування міста
- г) планування міст

29. Скільки міст-мільйонерів нараховують у світі?

- а) близько 500
- б) близько 1000
- в) близько 100
- г) близько 800

30. Скільки мегаміст нараховують у світі?

- а) близько 30
- б) близько 100
- в) близько 50
- г) близько 80

31. В якому регіоні світу розташовано найбільше міст-мільйонерів?

- а) Європа
- б) Азія
- в) Австралія та Океанія
- г) Латинська Америка
- д) Англо-Америка
- е) Африка

32. В якому регіоні світу розташовано найбільше мегаміст?

- а) Європа
- б) Азія
- в) Австралія та Океанія
- г) Латинська Америка
- д) Англо-Америка
- е) Африка

33. Мегамістами називають міста з населенням:

- а) понад 1 млн. осіб
- б) понад 5 млн. осіб
- в) понад 10 млн. осіб
- г) понад 15 млн. осіб

34. Найбільшим за чисельністю населення містом світу є:

- а) Делі
- б) Шанхай
- в) Токіо
- г) Сан-Паулу

35. Визначте системну властивість міста за її характеристикою: «кожне місто функціонує як єдине ціле, що забезпечується тісними взаємозв'язками між його складовими елементами і підсистемами. Будь-які зміни, навіть локального характеру, призводять до змін, хоч і незначних, всіх складових елементів і підсистем міста та всього міста в цілому»:

- а) динамічність
- б) функціональність
- в) структурність
- г) відкритість
- д) ієрархічність
- е) взаємопов'язаність
- ж) територіальність

- з) емерджентність
- і) цілісність
- к) керованість
- л) еволюційність
- м) стійкість

36. Визначте, про що йде мова: «це міста, наділені колосальними фінансовими, управлінськими, інформаційними та політичними функціями; найбільші авіахаби світу; місця розташування штаб-квартир найбільших транснаціональних компаній, транснаціональних банків і спеціалізованих фірм ділових послуг; центри генерування інновацій; ключові «гравці» практично на всіх світових ринках; формуються як найважливіші вузли світогосподарських зв'язків і міжнародних відносин»:

- а) міські агломерації
- б) мегалополіси
- в) метрополіси
- г) глобальні (світові) міста

37. Визначте, про що йде мова: «це міста, що є центрами певної держави або значного регіону держави, тобто так звані регіональні столиці»:

- а) міські агломерації
- б) мегалополіси
- в) метрополіси
- г) глобальні (світові) міста

38. В якій державі столиця НЕ є найбільшим містом?

- а) Аргентина
- б) ПАР
- в) Російська Федерація
- г) Франція

39. Про який процес йде мова: «це швидке зростання населення і концентрації промислових, фінансових і культурних функцій держави в єдиному центрі країни, як правило, в столиці»:

- а) глобалізація
- б) метрополізація
- в) субурбанізація
- г) монополізація

40. Питома вага якого регіону в загальній кількості міст-мільйонерів, за прогнозами, найбільше зросте протягом наступних 15 років?

- а) Європа
- б) Азія
- в) Австралія та Океанія
- г) Латинська Америка
- д) Англо-Америка
- е) Африка

II. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ *(всього 4 бали, по 1 балу за кожне правильне визначення):*

Місто в Україні – це _____

Функція міста – це _____

Функціональна зона міста – це _____

Терциарізація – це _____

ІІІ. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ *(всього 6 балів):*

1. Перерахуйте критерії виділення міст. За якими з цих критеріїв виділяють міста в Україні?
2. Складіть схему класифікації та типології міст за різними критеріями (не менше 4-х критеріїв).
3. Чим відрізняються традиційні індустріальні міста від нових постіндустріальних міст? Перерахуйте ознаки нового міста сучасності.

Затверджено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства 27 серпня 2019 року, протокол № 8

Завідувач кафедри

проф. Немець Л. М.

Викладач

доц. Гусєва Н. В.